METODYKA BADANIA CEN DETALICZNYCH Z WYKORZYSTANIEM ALTERNATYWNYCH ŹRÓDEŁ DANYCH

Jacek Białek, Główny Urząd Statystyczny
Uniwersytet Łódzki

GUS, 14 czerwiec 2022

Agenda:

- nowe źródła danych w pomiarze inflacji:

  dane skanowane vs dane **skrapowane**

- **zalety, ograniczenia i wyzwania** związane z nowymi źródłami danych
- **wypracowane procedowanie danych** skanowanych/skrapowanych
- problem kalkulacji **indeksu cenowego: rekomendacje**
- **problem agregacji** wyników cząstkowych: **rekomendacje**

NOWE ŹRÓDŁA DANYCH W POMIARZE INFLACJI

- Dane skanowane

(kody: **GTIN, EAN, SKU**, inne)

Zgodnie z definicją OECD, przez dane skanowane (scanner data) rozumiemy szczegółowe dane o dobrach konsumpcyjnych uzyskane dzięki skanowaniu ich kodów kreskowych w punktach sprzedaży (CPI Manual, 2004). Technologia użytkowania kodów kreskowych produktów pojawiła się w latach 70-tych XX wieku a ich wykorzystanie do analizy dynamiki cen i poprawy szacunków CPI nabiera szczególnego rozpędu mniej więcej od 20-25 lat. **Są to dane transakcyjne.**

ZAWARTOŚĆ DANYCH SKANOWANYCH

Elektroniczne terminale w punktach sprzedaży obsługują najczęściej następujące kody kreskowe: **GTIN** (*Global Trade Item Number*) lub jego Europejską wersję **EAN** (*European Article Number*), **PLU** (*Price Look-Up*) lub **SKU** (*Stock Keeping Unit*). Przykładowo, kod GTIN składa się z 8, 12, 13 lub 14 cyfr. Najbardziej popularna jest pełna wersja 13 i 14 cyfrowa. Kod GTIN składa się z: 1 cyfry wskazującej poziom pakowania, 3–cyfrowego kodu organizacji krajowej GS1 (potocznie: "kod kraju", np. 590 – Polska), 4-7 cyfr numeru jednostki kodującej GS1, 2-5 cyfr kodu produktu, 1 cyfry kontrolnej. Kod PLU jest oszczędniejszy w dostarczanych informacjach od kodu GTIN ponieważ jest krótszy, z kolei kod **SKU jest bardziej ogólny niż GTIN** lub równoważnie, GTIN jest bardziej szczegółowy niż SKU i dostarcza więcej detalicznych informacji.

W idealnym przypadku dane skanowane zawierają: **kod sprzedawcy** (określa grupę towarową wg indywidualnej klasyfikacji danej sieci), **kod identyfikujący punkt sprzedaży** w obrębie danej sieci, **etykietę produktu** (dodatkowy opis produktu i jego charakterystyki), **jednostkę sprzedaży** (optymalnie wg ujednoliconego formatu – np. „szt”, „kg”, „paczka”, „500 gr”, „1 litr” itd.) i **gramaturę**, **wartość sprzedaży**, **liczbę sprzedanych jednostek produktu**, **flagę** (np. flaguje się produkty z przecen i promocji), informację o podatku **VAT.**

Tab. 1. Przykładowa struktura danych skanowanych w gotowej ramce danych

time	prices	quantities	retID	EAN	coicop	description	grammage	unit	prodID
2020-12-31	10,47	8,48	26-617	5906747171261	011111	ryż długoziarnisty	0.4	kg	1
2020-12-31	12,47	5,87	40-772	5906747171261	011111	ryż długoziarnisty	0.4	kg	1
2020-12-31	11,4	15,65	70-001	5906747171261	011111	ryż długoziarnisty	0.4	kg	1
2020-12-31	13,2	16,95	85-791	5906747171261	011111	ryż długoziarnisty	0.4	kg	1
2020-12-31	11,47	85,41	01-460	5906747171261	011111	ryż długoziarnisty	0.4	kg	1
2020-12-31	11,97	7,82	05-820	5906747171261	011111	ryż długoziarnisty	0.4	kg	1

źródło: opracowanie własne

Zalety:

- relatywnie tanie;

-olbrzymi wolumen;

-olbrzymi przekrój;

-poziom konsumpcji na EA !!!

Pozyskiwanie:

- od sieci handlowych (bezpieczny transfer vs API);

- wyspecjalizowane firmy badające rynek (Nielsen, GfK)

DANE SKRAPOWANE

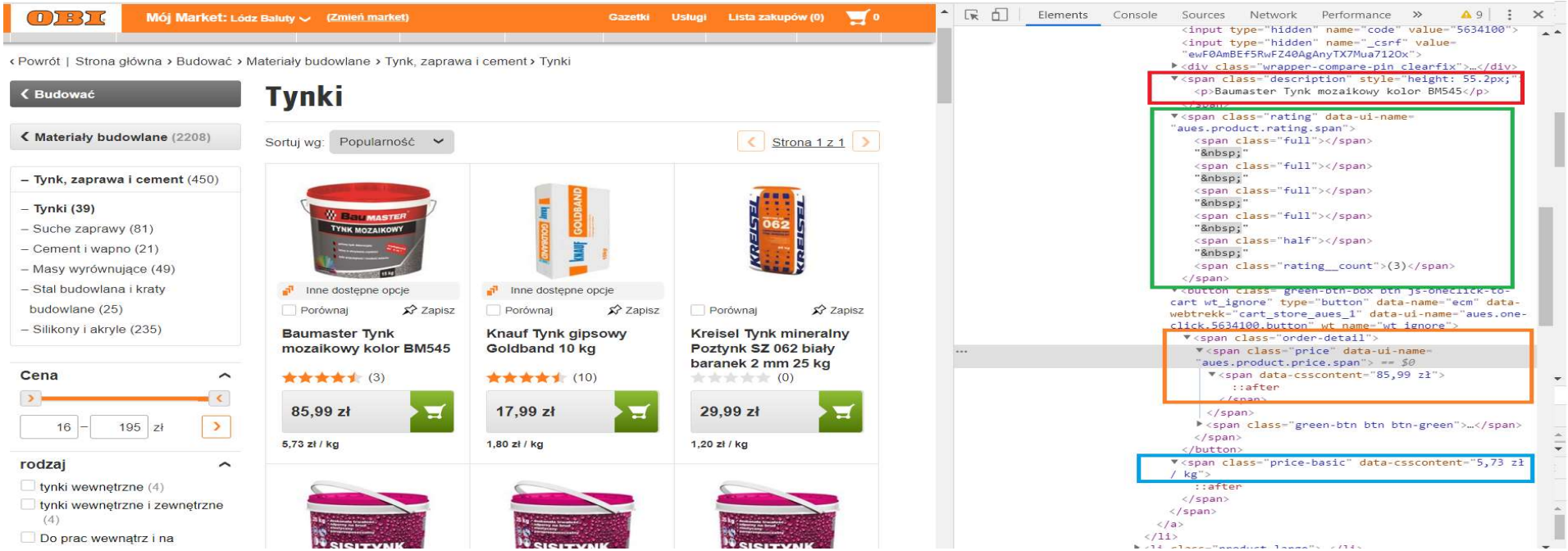

- **Są to ceny ofertowe;**

Rys. 2. Etapy procedowania danych skrapowanych

Zalety: niski koszt, olbrzymi wolumen, duża elastyka doboru źródła danych

Wady: brak informacji o konsumpcji, nie wiemy czy produkty się sprzedały

POZYSKIWANIE DANYCH SKRAPOWANYCH:

- analiza DOM (*Document Object Model:* sposób reprezentacji dokumentów HTML lub XML w strukturze drzewa, które należy przeszukać)**:**

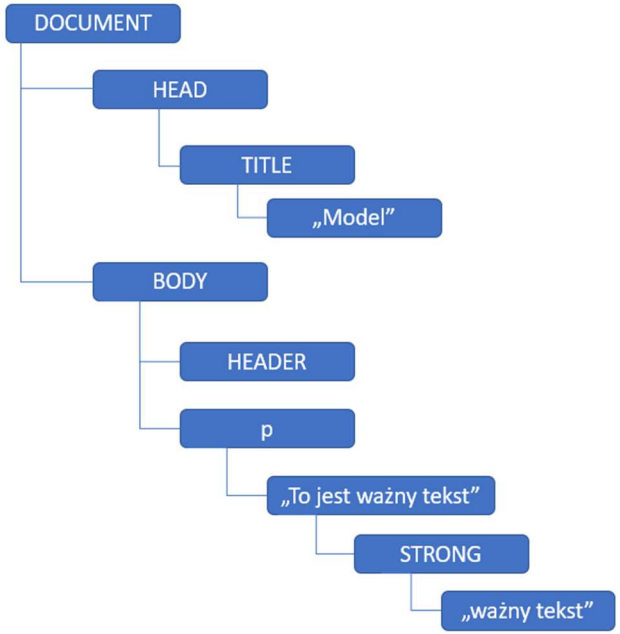

Rys. 3

- bezpośrednie żądania HTPP:

z myślą o dynamicznych serwisach internetowych powstała kolejna metoda skrapowania danych: **wysyłanie żądań HTTP do endpointów** - punktów końcowych, będących punktami połączenia, w których ujawnione są dane (pliki HTML).

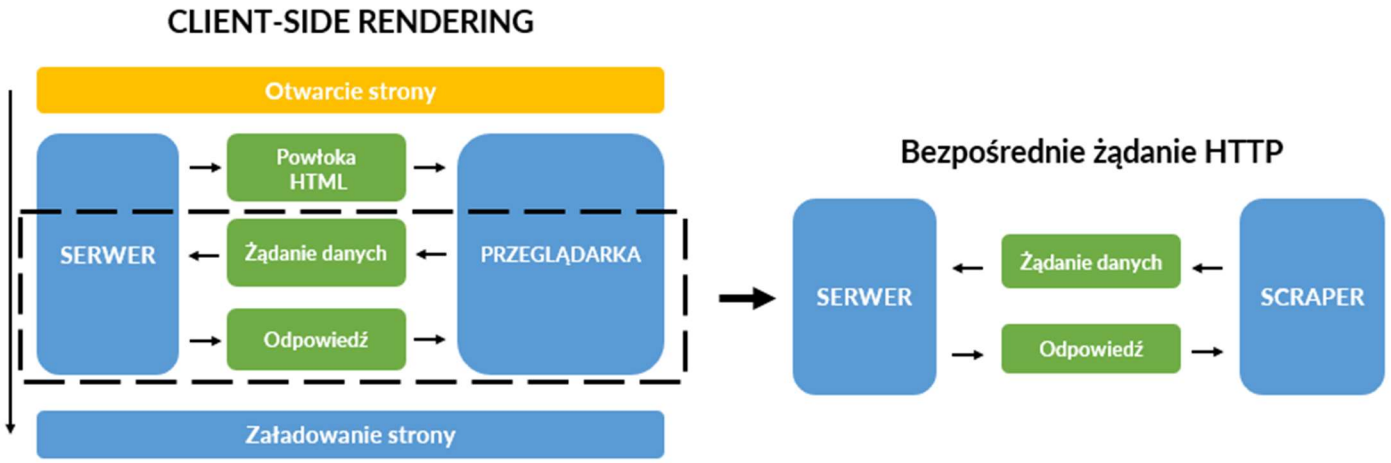

Rys. 4.

Zaleta: można pobrać bezpośrednio dane już ustrukturyzowane

Popularną metodą pozyskiwania danych jest **dopasowywanie tekstu do wzorca** (ang. *text pattern matching*). Program dopasowuje tekst lub ciąg znaków do określonego w kodzie wzorca tzw. **wyrażenia regularnego**. Wzorce mogą zawierać zarówno treść, którą chcemy dopasować jak i znaki specjalne, które zmieniają sposób interpretacji wzorca. Wyrażenia regularne są bardzo przydatne podczas analizy tekstu, pozwalają automatycznie wydobyć z długich ciągów znaków to czego potrzebujemy.

Do *text pattern matching*-u można wykorzystać między innymi język **Python** wraz z bibliotekami bs4 (***Beautiful Soup***) oraz ***requests.*** Inny popularny pakiet to **Selenium**. Można też wykorzystać język **R**, który już w wersji bazowej oferuje liczne funkcje dopasowywania wyrażeń jednak wymaga doinstalowania pakietów odpowiedzialnych za skrapowanie danych takich jak **rvest** czy **Rcrawler**.

Ograniczenia: dynamika stron (witryn), blokady po stronie właściciela, aktualizacje na stronie

WYZWANIA TOWARZYSZĄCE NOWYM ŹRÓDŁOM DANYCH

- umowy z sieciami;
- dobór próby;
- klasyfikacja produktów do grup COICOP;
- dopasowanie produktów (*matching*);
- filtrowanie produktów;
- imputacja cen (ilości);
- budowa systemu IT;
- wybór formuły indeksu;
- system wag?

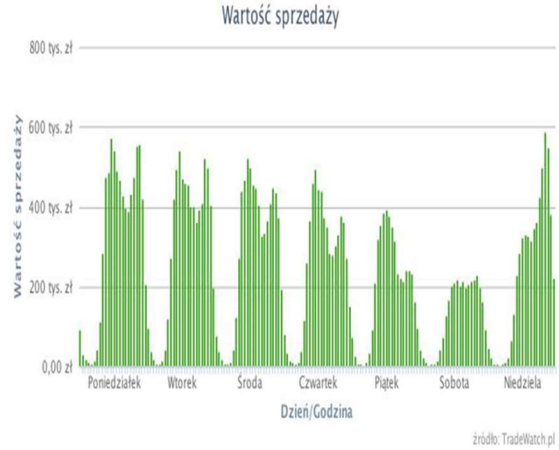

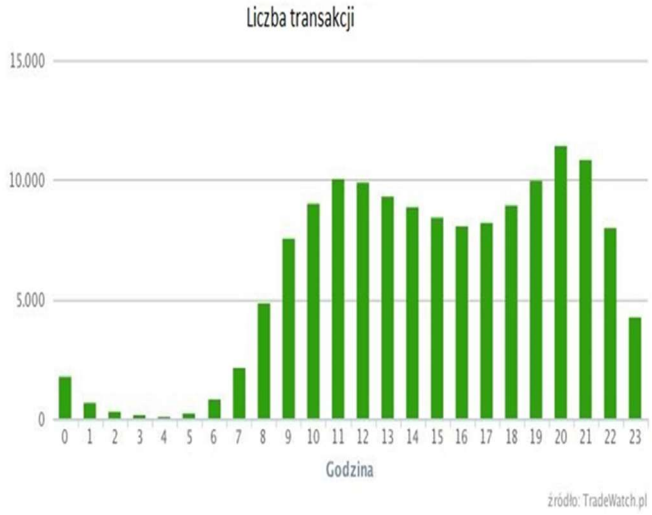

PROCEDOWANIE DANYCH SKANOWANYCH

- proces „czyszczenia” zbioru danych
  i przygotowania wymaganej postaci ramki danych;
- klasyfikacja produktów
- dopasowanie produktów
- filtrowanie produktów
- obliczanie cząstkowych wskaźników cen
- agregacja cząstkowych wskaźników cen

Klasyfikacja produktów za pomocą słów kluczowych i fraz

- Zastosowanie **metod uczenia maszynowego** do przygotowania zestawu słów kluczowych identyfikujących docelowe homogeniczne grupy produktów;
- Zastosowanie zestawu słów kluczowych lub fraz w sposób **manualny**, tak aby najlepiej identyfikowały docelowe grupy produktów

Sama detekcja słów kluczowych i fraz w etykiecie produktu jest prostym zadaniem analitycznym, wystarczy użyć do tego odpowiedniej komendy języka wysokiego poziomu (np. *str_detect()* z pakietu w R o nazwie *stringr*).

Dokładna klasyfikacja produktów wymaga jednak utworzenia całego zestawu fraz i słów kluczowych (wektorów łańcuchów tekstowych), które alternatywnie **mogą** pojawić się w etykiecie produktu, **muszą** się w niej pojawić lub też **nie mogą** być zawarte w etykiecie. Np. w pakiecie ***PriceIndices*****,** funkcja *data_selecting()*, która realizuje klasyfikację produktów poprzez ich selekcję na podstawie słów kluczowych i fraz, ma dedykowane do tego celu parametry: **include**, **must** i **exclude** (por. Tab. 1).

Tab. 1. Przykładowa klasyfikacja produktów spożywczych poprzez selekcję słów kluczowych i fraz w opisie produktu

Homogeniczna grupa produktów	**Parametr *include***	**Parametr *must***	**Parametr *exclude***
Mąka pszenna	"pszen", "razowa", "uniwersalna", "Uniwer", "Tradyc", "tradycyjna", "krupczatka", "tortowa", "pizz", "Szczec","wroc", "tort", "luks", "pozna", "Zamojska", "Tort","Hetma","chleb", "Wypiek","gdańsk"	„mąka”	„żyt”
Ryż długoziarnisty	„ziarn”, „długoziar”, „długo”, „risotto”, „parboiled”, „Basmati”, “Jaśminowy”, „paraboliczny”	„ry”	„płatki”, „platki”, „chrup”, „britta”, „natur”,
Chusteczki dla dzieci	„chust”	„dzieci”	„platki”, „patyczki”, „podkład”, „płatki”, „patyc”, „mydło”, „mydlo”
Cień do powiek	„cien”, „cień”, „EYESHADOW”, „pow”	„cie”	„baza”, „eyeliner”, "tusz", "podkład", "baza", "pomada"
Grzebień	„grzeb”	„grz”	„pędzel”, „pędzel”, „grzywka”, „grzyb”

Klasyfikacja produktów za pomocą metod uczenia maszynowego

- Przygotowanie **zbioru uczącego, walidacyjnego, testowego.**
- **Problem aktualizacji wyuczonego modelu.**

W aplikacji stworzonej przez IPI PAN zaimplementowano metody o największej skuteczności (*accuracy*): **naiwny klasyfikator Bayesowski**, metodę **SVM** oraz **lasy losowe**. Suplementarnie, do pakietu *PriceIndices* (GUS) dołączono algorytm **XGBoost** (Chen i inni, 2001) realizujący klasyfikację produktów za pomocą drzew losowych, dokonując przy tym tzw. obliczeń równoległych z wykorzystaniem rdzeni procesora i tym samym kilkukrotnie przyspieszając proces klasyfikacyjny (funkcja *data_classifying()*).

Rys. 5. Proces uczenia modelu drzew losowych zastosowanego do klasyfikacji produktów mlecznych

A) Oceny błędów klasyfikacji modelu na zbiorze uczącym i testowym

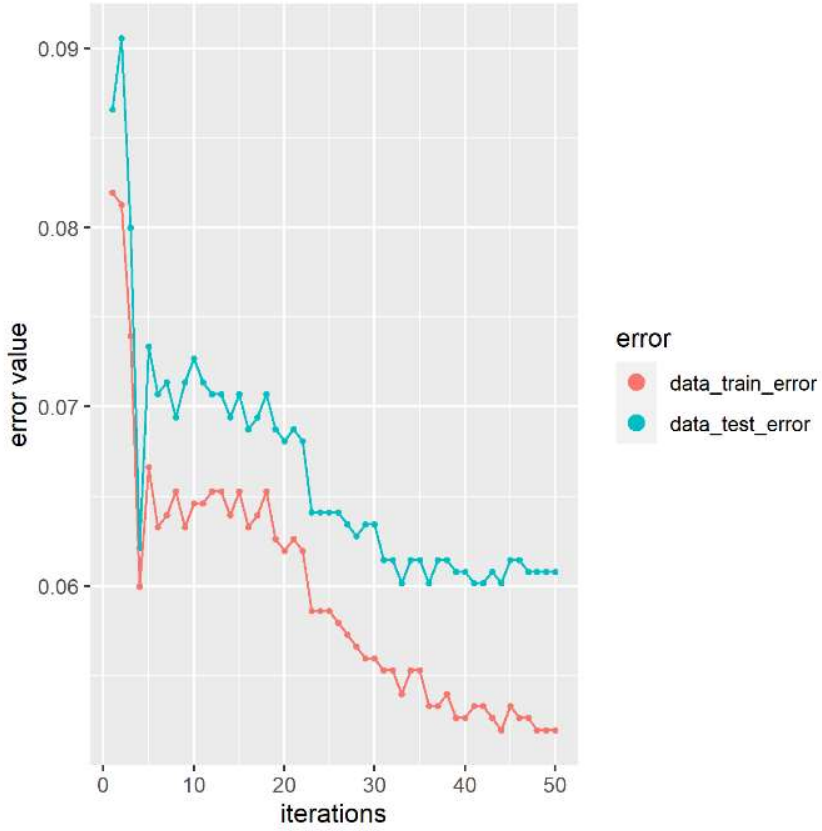

B) Ocena ważności predyktorów w procesie budowy modelu

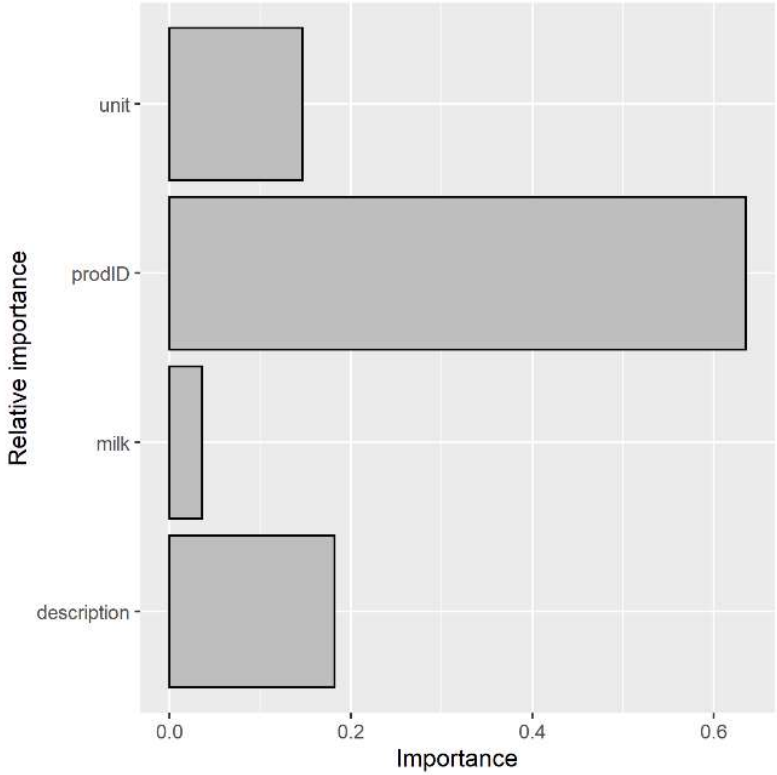

źródło: opracowanie własne w pakiecie *PriceIndices*

Dopasowanie produktów w czasie (matching)

W ramach projektu *InstatCeny* wypracowana została procedura dopasowywania produktów oparta zarówno o etykiety produktów jak i ich kody, tj. uwzględniono kod wewnętrzny sieci i kod zewnętrzny (GTIN, EAN lub SKU). Nie wszystkie sieci, z którymi zawarto porozumienia, dostarczają kody zewnętrzne produktu, dlatego procedura postępowania musi być elastyczna i uwzględniać każdy zakres przesyłanych danych. Najogólniej można wypracowaną procedurą przedstawić w następujących krokach:

Krok 1) Za dopasowane produkty uznajemy te, które mają ten sam zewnętrzny kod kreskowy (**codeOUT**) oraz ten sam wewnętrzny kod produktu (kod produktu wg sprzedawcy – **codeIN**).

Krok 2) W przypadku produktów, które mają równy tylko jeden ze wspomnianych kodów, brane są dodatkowo pod uwagę etykiety tych produktów. Wdrożeniowo do oceny podobieństwa etykiet zastosowano w miarę **Jaccarda.** Podobieństwo graniczne (1-miara odległości), jakie prowadzi do stwierdzenia podobieństwa porównywanych produktów, jest regulowane przez odpowiedni parametr (np. **text_sim_treshold** = 0.95). W pakiecie *PriceIndices* jest to miara **Jaro-Winklera**.

Krok 3) W przypadku, gdy produkty mają różny kod sprzedawcy i różny kod zewnętrzny, za dopasowane uznajemy te produkty, które mają identyczna etykietę (odległość tekstowa Jaccarda ich etykiet wynosi 0). Produkty, które nie spełniają tego wymogu są uznawane za niepodobne (niedopasowane).

Filtrowanie danych skanowanych (skrapowanych)

- filtr ekstremalnych zmian cen (extreme price filter)

jest to filtr, który eliminuje z próby produkty, których miesięczne zmiany cen były zbyt duże. W praktyce przyjęto, iż takimi zmianami będą miesięczne wzrosty ceny o przynajmniej 200% (oznacza to trzykrotny wzrost ceny) oraz spadek ceny o ponad 75% (czterokrotny spadek ceny).

- filtr niskich sprzedaży (low sales filter)

to z kolei filtr, który usuwa z próby produkty o relatywnie niskiej sprzedaży na tle innych produktów z tej samej homogenicznej grupy. Warunek dla usunięcia produktu z próby: $\frac{s_i^{t-1} + s_i^t}{2} < \frac{1}{\lambda \cdot n}$ (rekomendacja: $\lambda = 1{,}25$).

- filtr zrzucanych cen (dump price filter)

zgodnie z rekomendacjami, w implementacji tego filtru przyjęto 70% jako graniczną wartość dla spadku ceny i 75% dla spadku sprzedaży.

Tab. 2. Wpływ filtrowania przykładowych danych skanowanych (dane za okres: XII 2020 – XII 2021).

Grupa produktów: ryż						
Rodzaj filtru	**Liczba wierszy w bazie**	**Liczba produktów w bazie**	**Indeks Jevonsa**	**Łańcuchowy indeks Jevonsa**	**Indeks Fishera**	**Indeks GEKS**
Brak filtru	48072	38	1,023846	1,023784	1,03148	1,028475
Filtr ekstremalnych zmian cen	48071	38	1,020172	1,023784	1,031476	1,028474
Filtr niskich sprzedaży	27190	20	1,024338	0,9989254	1,039426	1,034023
Filtr zrzucanych cen	48071	38	1,020172	1,023784	1,031476	1,028474
Grupa produktów: środki papiernicze i higieniczne						
Rodzaj filtru	**Liczba wierszy w bazie**	**Liczba produktów w bazie**	**Indeks Jevonsa**	**Łańcuchowy indeks Jevonsa**	**Indeks Fishera**	**Indeks GEKS**
Brak filtru	388551	553	1,019182	0,9556525	1,080191	1,07359
Filtr ekstremalnych zmian cen	388084	506	1,017785	0,9480464	1,081081	1,07417
Filtr niskich sprzedaży	203457	190	1,050448	1,043644	1,102698	1,097022
Filtr zrzucanych cen	388088	506	1,017968	0,9556525	1,081104	1,074226

źródło: opracowanie własne w pakiecie *PriceIndices*

Formuły indeksowe w pomiarze inflacji

Indeksy bilateralne

- **Formuły nieważone**: Dutot, Carli, Jevons, CSWD, BMW;
- **Formuły ważone**: Laspeyres, Paasche, Fisher, Törnqvist, Walsh, Marshall-Edgeworth, Vartia, Sato-Vartia, Young, Lowe, Palgrave, Davies, Stuvel, Banajree, AG, Lloyd-Moutlon, Divisia;
- **Indeksy łańcuchowe** (łańcuchowy Jevons -> “dynamic approach”)

Indeksy multilateralne: GEKS, CCDI, GEKS-J, Geary-Khamis, TPD, FBMW, FBEW + metody aktualizacji oknem czasowym (*window splice, movement splice, half splice, mean splice*).

Nurty w teorii indeksów cen: podejście aksjomatyczne, ekonomiczne, stochastyczne (tzw. stare i nowe), czynnikowe, addytywne, łańcuchowe, Divisia.

Rys. 6. Porównanie wybranych indeksów cen dla produktów mlecznych (grudzień 2018-grudzień 2019):

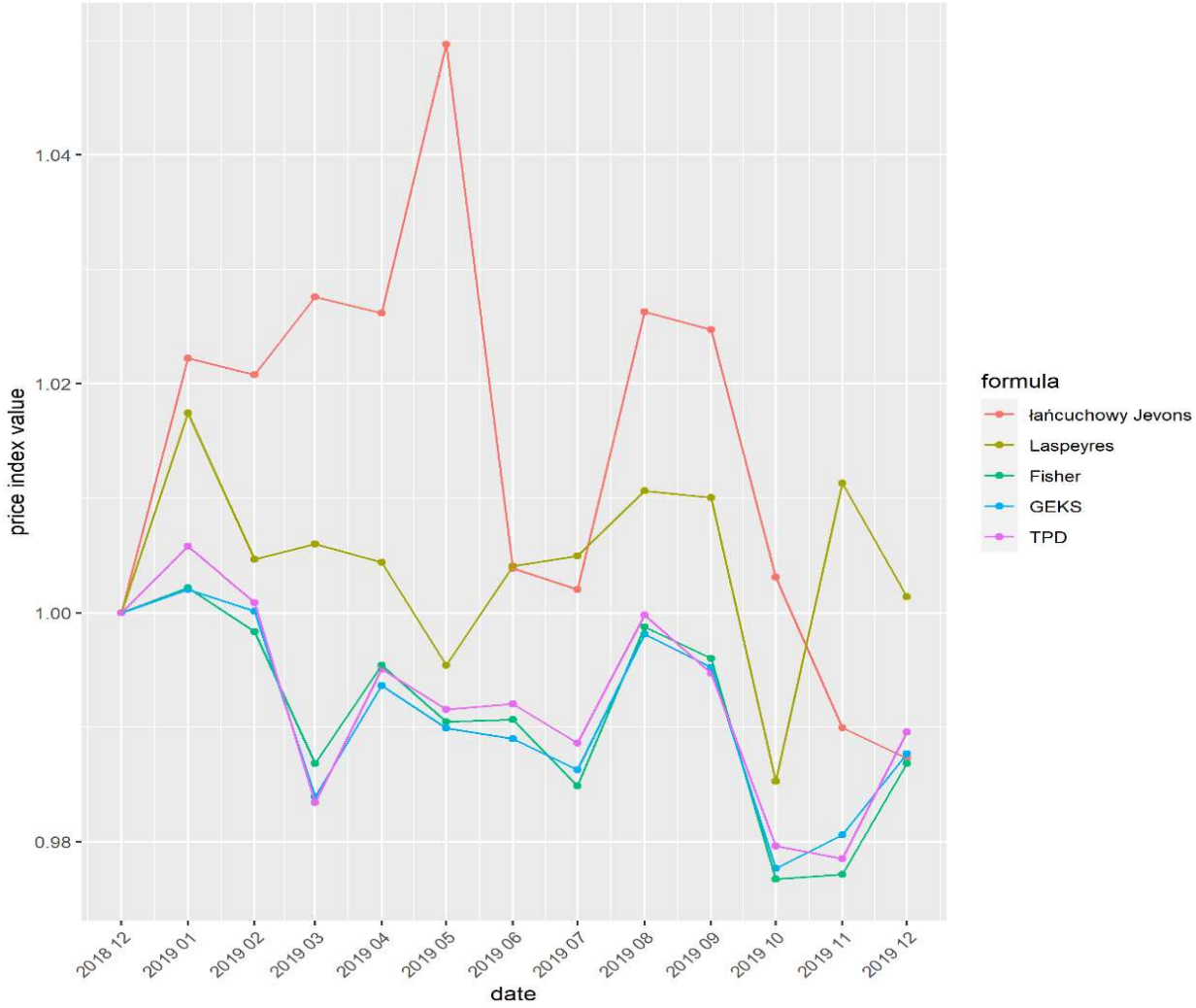

źródło: opracowanie własne w pakiecie *PriceIndices*

Rys. 7. Porównanie wybranych indeksów multilateralnych dla 4 grup produktów spożywczych (okres: grudzień 2020 – grudzień 2021).

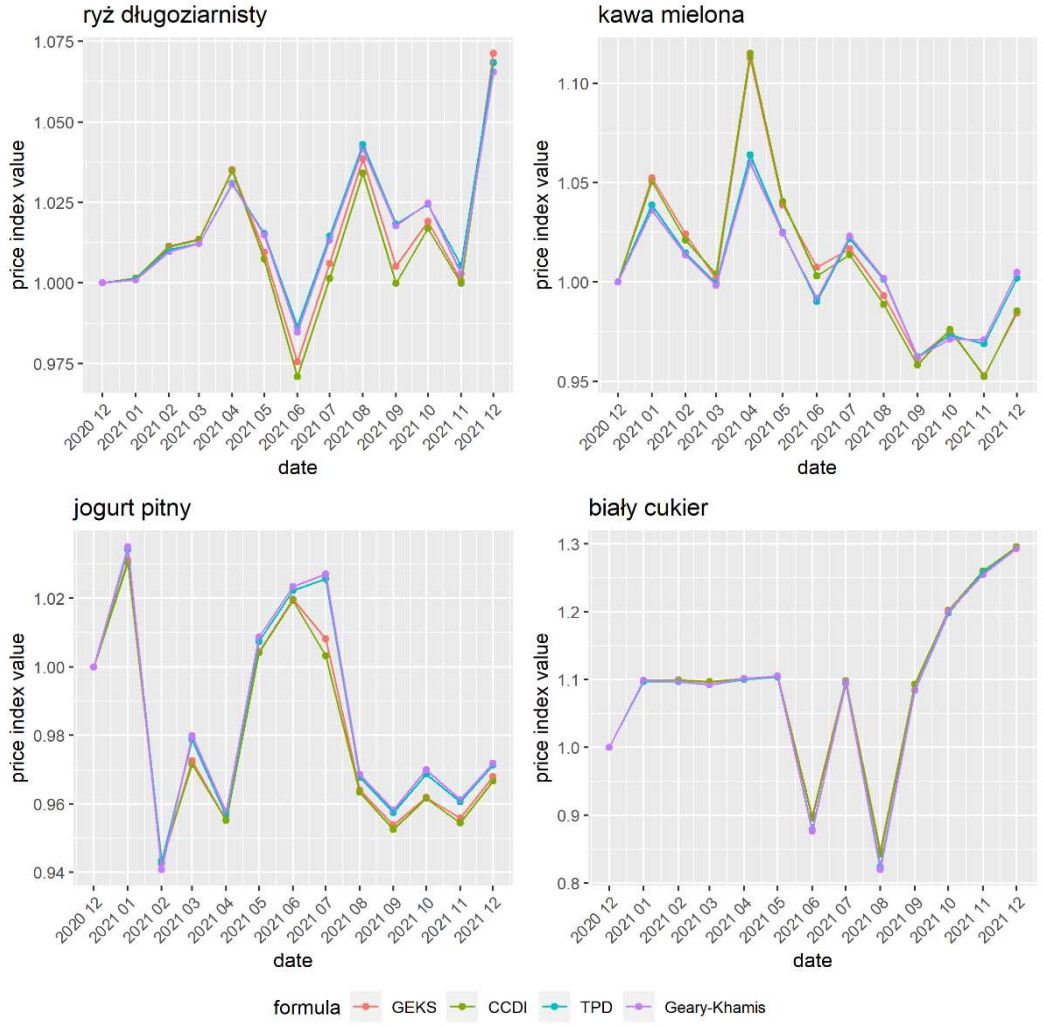

źródło: obliczenia własne w pakiecie *PriceIndices*

Agregacja wyników cząstkowych:

- **Agregacja „wewnętrzna” – czemu ją stosujemy?:**

Rys. 8. Porównanie indeksu Fishera dla różnych rodzajów mleka z indeksem Fishera dla całego zbioru *mleka* (agregacja wg Laspeyresa) oraz z indeksami Fishera wyznaczonymi dla różnych outletów:

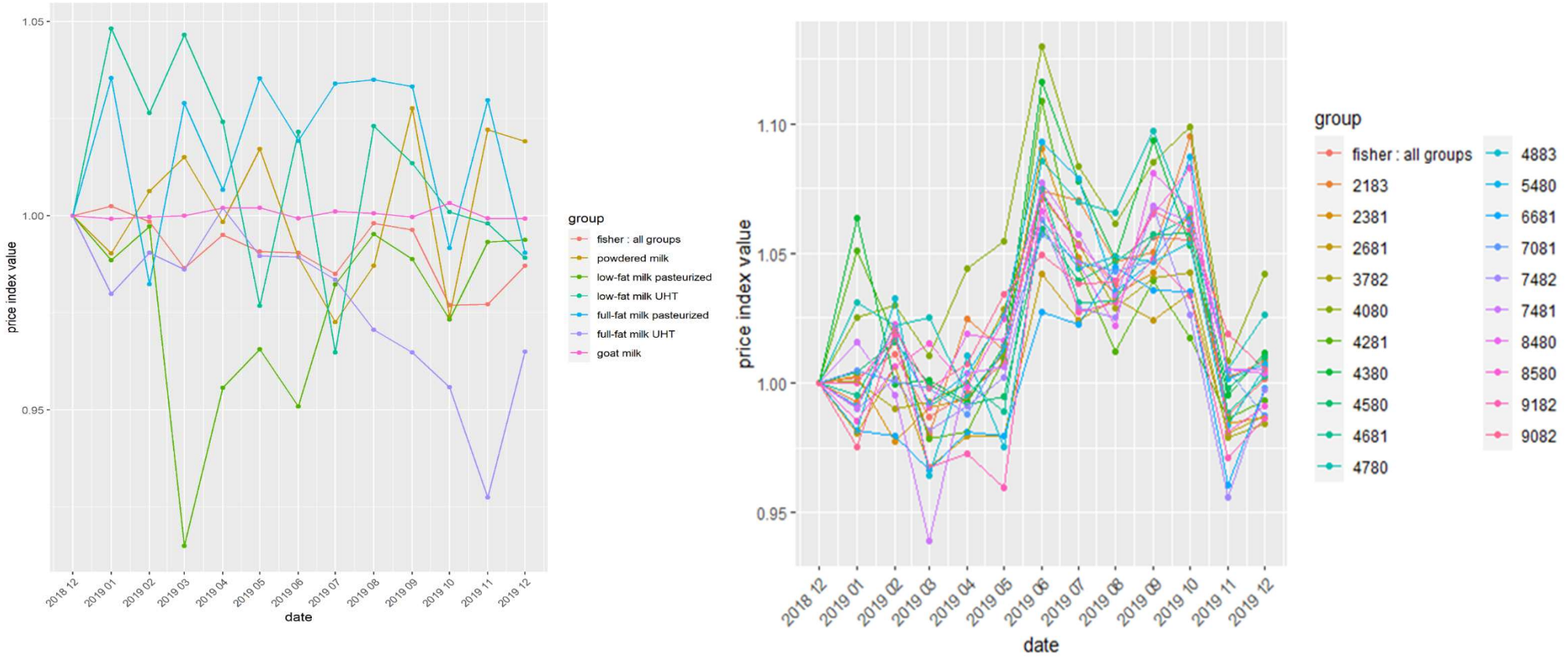

- **Agregacja „zewnętrzna” – źródła danych spotykają się na poziomie COICOP 5:**

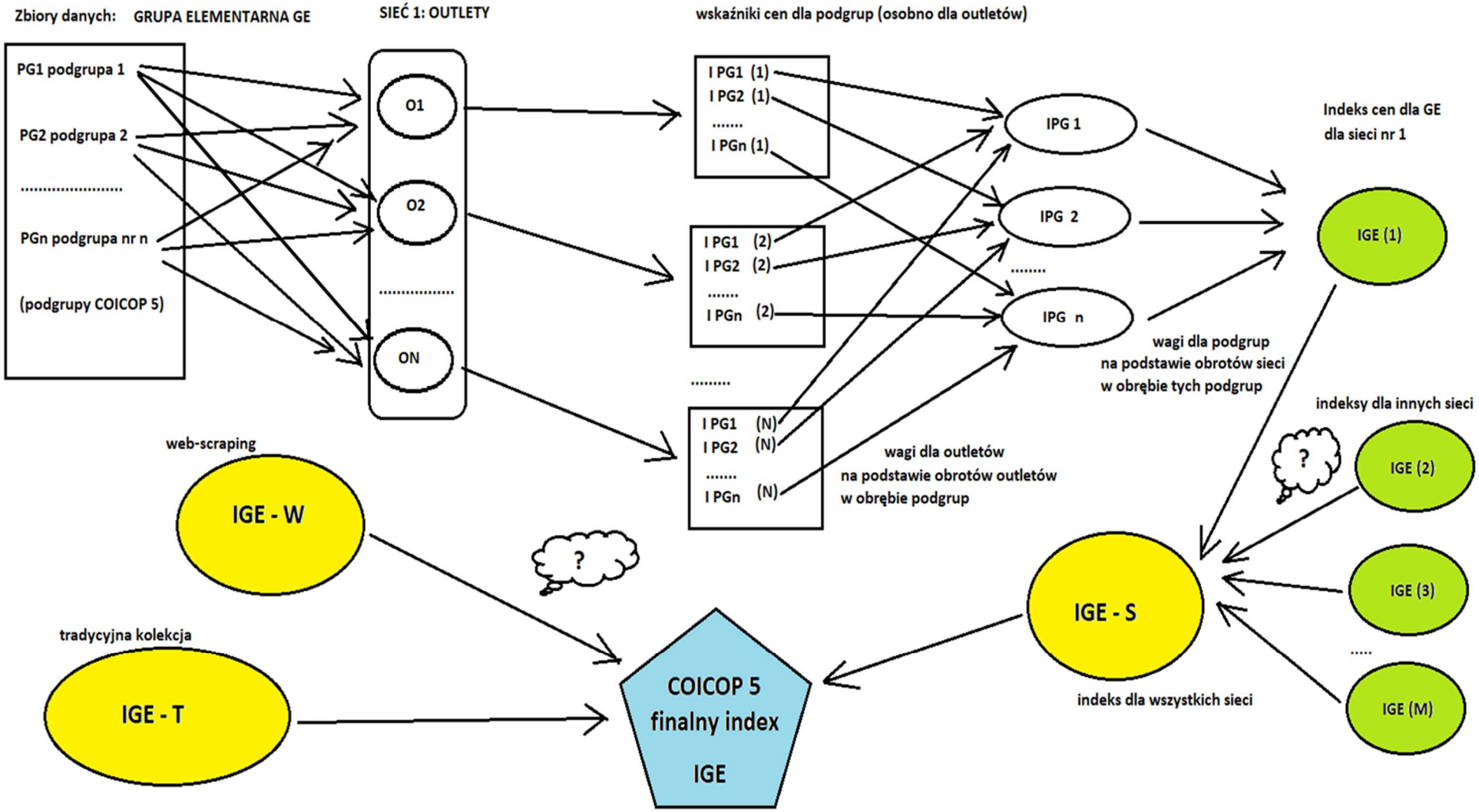

- By wyznaczyć wypadkowe wskaźniki cen poziomie COICOP 5, należy dokonać ważenia wskaźników uzyskanych ze wszystkich źródeł danych wg **formuły Laspeyresa**.

- Aby ustalić poziom wag, w projekcie *InstatCeny* udziały zakupu produktów przez Internet były szacowane na podstawie informacji uzyskiwanych z **badania budżetów gospodarstw domowych** GUS, natomiast udziały zakupów w sieciach handlowych pozyskano z baz danych **Passport GMID, Euromonitor International oraz z badań rynku wewnętrznego** prowadzonych przez GUS.

Czy ceny i wskaźniki otrzymane z różnych źródeł mogą się znacząco różnić?

Rys. 9. Wykresy pudełkowe dla cen wybranych reprezentantów według źródła danych (III, 2021)

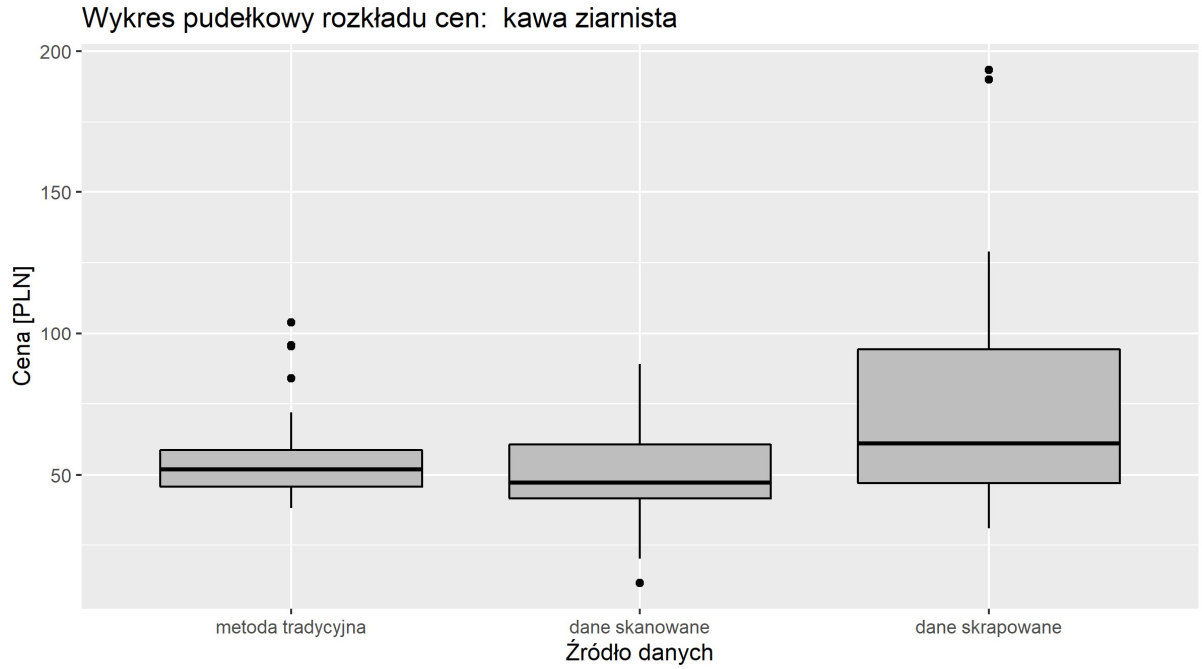

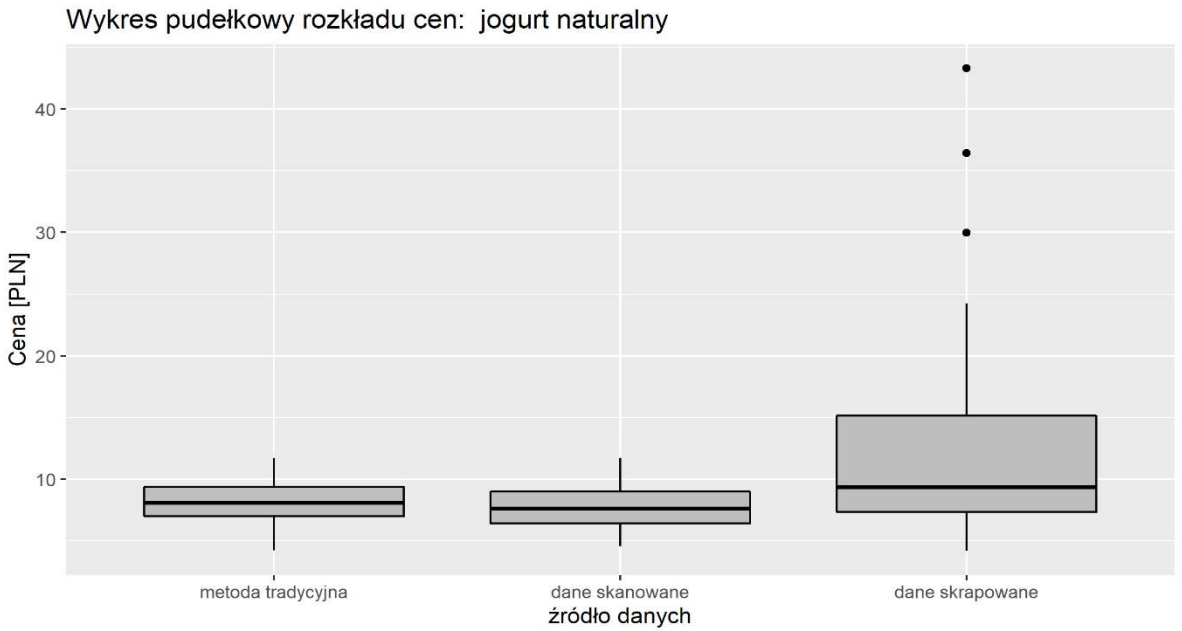
Wykres pudełkowy rozkładu cen: jogurt naturalny
Cena [PLN]
40
30
20
10
metoda tradycyjna
dane skanowane
dane skrapowane
źródło danych

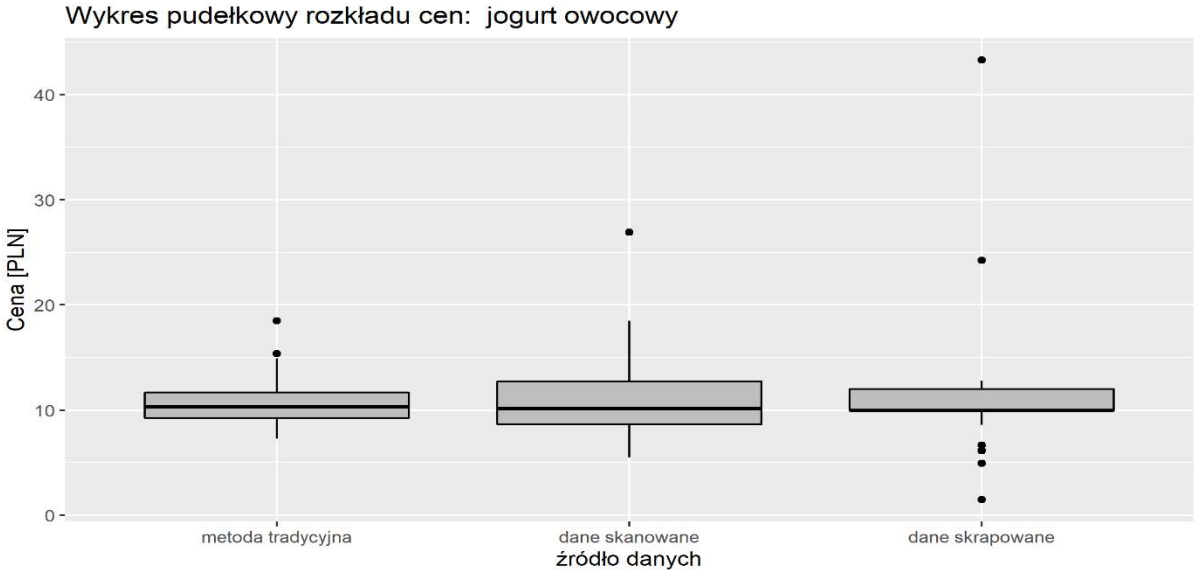
Wykres pudełkowy rozkładu cen: jogurt owocowy
Cena [PLN]
40
30
20
10
0
metoda tradycyjna
dane skanowane
dane skrapowane
źródło danych

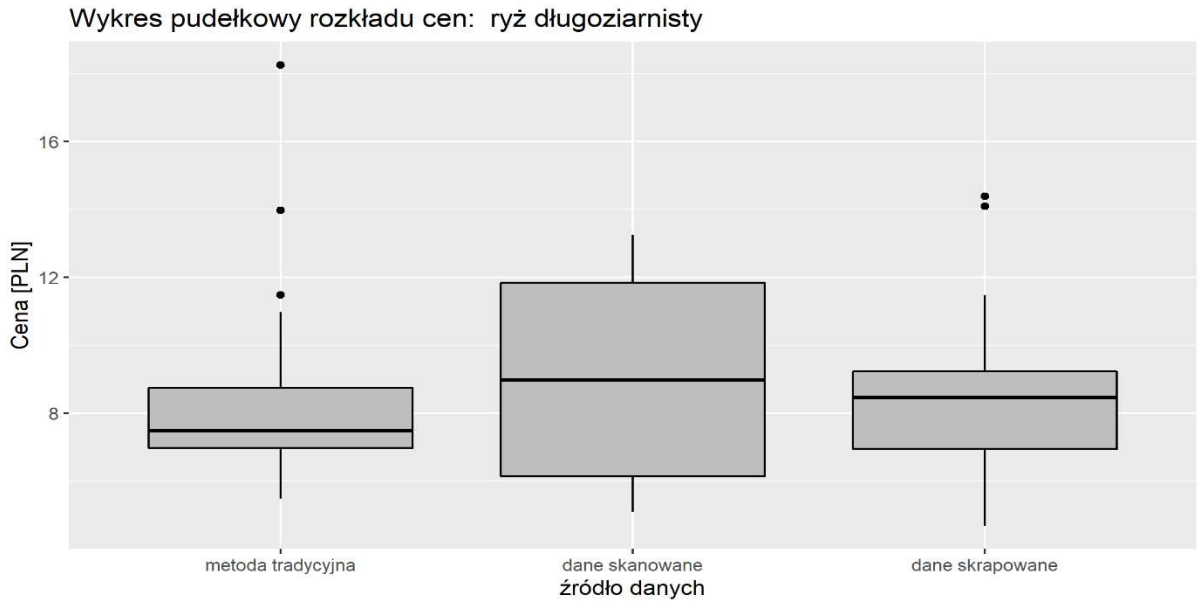
Wykres pudełkowy rozkładu cen: ryż długoziarnisty
Cena [PLN]
16
12
8
metoda tradycyjna
dane skanowane
dane skrapowane
źródło danych

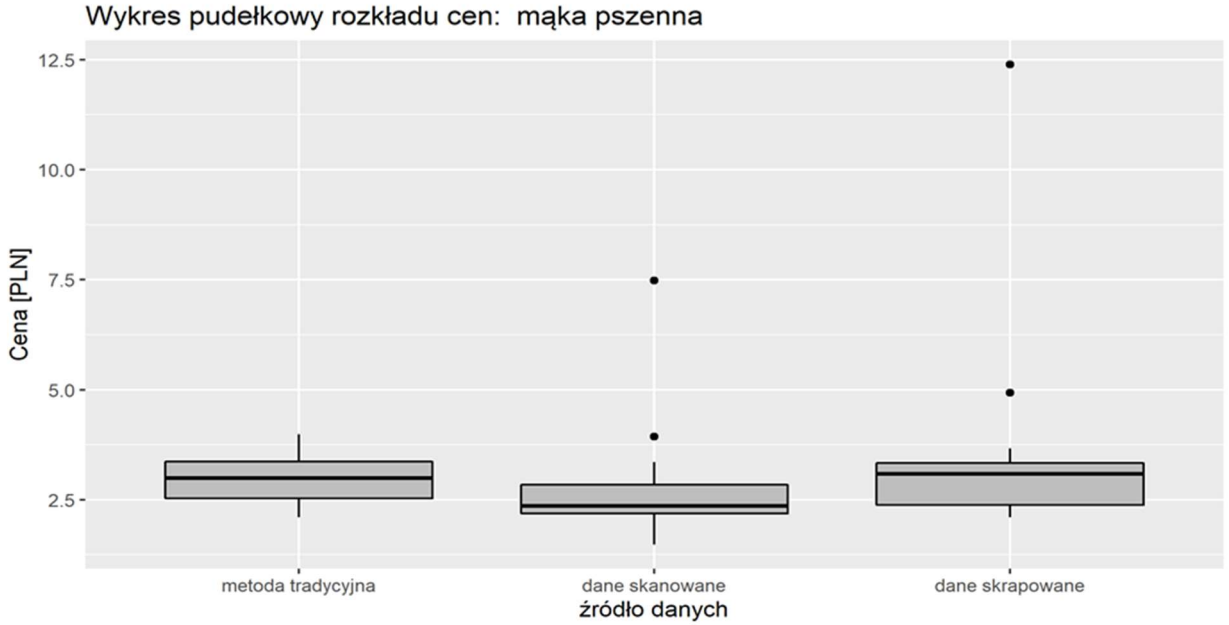
Wykres pudełkowy rozkładu cen: mąka pszenna
Cena [PLN]
12.5
10.0
7.5
5.0
2.5
metoda tradycyjna
dane skanowane
dane skrapowane
źródło danych

Tabl. 3. Wskaźniki cen wybranych grup elementarnych według źródła danych, w marcu 2021 r. (luty 2021 = 100)

Grupy elementarne i podgrupy	Wskaźniki cen		
	metoda tradycyjna	dane skanowane	dane skrapowane
RYŻ	**99,54**	**101,84**	**99,88**
ryż długoziarnisty	99,48	99,14	99,71
ryż biały	99,60	104,61	100,06
MĄKA PSZENNA	**100,98**	**101,49**	**96,83**
mąka pszenna	100,98	99,77	100,7
POZOSTAŁE MĄKI	**98,55**	**101,03**	**82,11**
mąka żytnia	98,55	101,03	82,11
MLEKO PEŁNE ŚWIEŻE	**99,71**	**100,80**	**101,52**
mleko pełne UHT	100,07	99,14	100,8
mleko pełne pasteryzowane	99,36	102,49	102,25
MLEKO ŚWIEŻE NISKOTŁUSZCZOWE	**100,95**	**100,56**	**100,06**
mleko niskotłuszczowe UHT	100,84	100,57	100,00
mleko kozie	100,95	100,00	100,00
mleko niskotłuszczowe pasteryzowane	101,05	101,11	100,18

MLEKO ZAGĘSZCZONE I W PROSZKU	**100,02**	**98,50**	**99,57**
mleko zagęszczone i w proszku	100,02	98,50	99,57
JOGURT	**100,69**	**99,58**	**99,76**
Actimel	103,25	106,16	100,15
jogurt owocowy	99,61	100,49	100,59
jogurt czekoladowy i orzechowy	x	92,31	98,75
jogurt pitny	99,04	99,62	100,34
jogurt naturalny	100,92	99,79	98,97
NAPOJE I INNE PRODUKTY MLECZNE	**101,20**	**103,69**	**100,10**
kefir	101,90	101,45	100,01
maślanka	102,01	102,14	101,31
Monte	101,08	110,91	100,00
serek homogenizowany	99,84	100,59	99,11
CUKIER	**99,08**	**99,50**	**97,32**
cukier trzcinowy	99,54	100,83	101,17
cukier biały	98,63	97,81	93,02
cukier puder	x	99,88	97,94
KAWA	**99,66**	**99,39**	**97,87**
kawa rozpuszczalna	99,77	101,17	96,56
kawa ziarnista	99,55	98,27	98,13
kawa mielona	x	98,74	98,92

Pierwsze doświadczenia w zakresie łączenia różnych źródeł danych do obliczania wskaźników cen skłaniają do preliminarnego wniosku, iż wskaźnik cen produktów spożywczych opracowany **na podstawie danych skanowanych może zawyżać** wskaźnik cen na poziomie ECOICOP 5 (najczęściej otrzymano tu największy wskaźnik cen i jednocześnie najrzadziej najmniejszy), a z **kolei wskaźnik cen tych produktów wynikający z cen skrapowanych może dawać wynik niższy** w stosunku wyniku pozyskanego na podstawie danych ankieterów (najczęściej otrzymano tu najmniejszy wskaźnik cen i jednocześnie najrzadziej największy).

Wsparcie dla tego wniosku:

Białek, J., Dominiczak-Astin, A., Turek, D. (2021). *Porównanie cen i wskaźników cen konsumpcyjnych: tradycyjna metoda uzyskiwania danych a źródła alternatywne*, Wiadomości Statystyczne. The Polish Statistician, 66(9), 32-69.

Ueda K, Watanabe, K. Watanabe, T. (2022). *Price Setting in Online and Offline Markets Evidence from Korea*, Paper presented at the 17th Meeting of the Ottawa Group on Price Indices, Rome, Italy (dotyczy danych skrapowanych).

Dziękuję za uwagę!

BIBLIOGRAFIA

Białek, J., Bobel, A. (2019). Comparison of Price Index Methods for CPI Measurement using Scanner Data, *Paper presented at the 16th Meeting of the Ottawa Group on Price Indices.* Rio de Janeiro, Brazil.

Białek J., Roszko-Wójtowicz (2019), The Impact of the Price Index Formula on the Consumer Price Index Measurement, Statistika – Statistics and Economy Journal, Vol. 99 (3), 246-258, Czech Statistical Office, Praga.

Białek, J., Beręsewicz, M. (2021). *Scanner data in inflation measurement: From raw data to price indices*, Statistical Journal of the IAOS 37, 1315–1336.

Caves D.W., Christensen, L.R., Diewert, W.E. (1982). Multilateral comparisons of output, input, and productivity using superlative index numbers. *Economic Journal,* 92, 73-86.

Chessa, A. G. (2015). Towards a generic price index method for scanner data in the Dutch CPI, *Room document for Ottawa Group Meeting*. Urayasu City, Japan.

Chessa, A.G. (2016). A New Methodology for Processing Scanner Data in the Dutch CPI. *Eurona,* 2016(1), 49-69.

Chessa, A.G. (2017). Comparisons of QU-GK Indices for Different Lengths of the Time Window and Updating Methods, *Paper prepared for the second meeting on multilateral methods organised by Eurostat*. Luxembourg, Statistics Netherlands.

Chessa, A.G., Verburg, J., Willenborg, L. (2017). A comparison of price index methods for scanner data, *Paper presented at the 15th Meeting of the Ottawa Group on Price Indices*. Eltville am Rhein, Germany.

Chessa, A. G. (2018). Product definition and index calculation with MARS-QU: Applications to consumer electronics. *Report Statistics Netherlands*

Consumer Price Index Manual. Theory and practice. (2004). International Labour Office (ILO), Geneva.

Dalen, J. (1997). Experiments with Swedish Scanner Data. *Proceedings of the Third Meeting of the International Working Group on Price Indexes*, Balk (ed.), Research Paper no. 9806, Statistics Netherlands, Division Research and Development, Department of Statistical Methods.

Dalen, J. (2017). Unit values in scanner data and some operational issues, *Paper presented at the fifteenth Ottawa Group Meeting*. Eltville am Rhein, Germany.

Diewert, W. E. (1976). Exact and superlative index numbers. *Journal of Econometrics,* 4, 114-145.

Diewert, W.E., Fox, K.J. (2017). Substitution Bias in Multilateral Methods for CPI Construction using Scanner Data. *Discussion paper,* 17(2), Vancouver School of Economics, The University of British Columbia, Vancouver, Canada.

Eltetö, Ö., Köves, P. (1964). On a Problem of Index Number Computation Relating to International Comparisons/ (in Hungarian). *Statisztikai Szemle,* 42, 507-518.

Fisher, I. (1922). *The Making of Index Numbers*. Boston: Houghton Mifflin.

Geary, R.G. (1958). A Note on Comparisons of Exchange Rates and Purchasing Power between Countries. *Journal of the Royal Statistical Society Series* A, 121, 97-99.

Guerreiro, V., Walzer, M., Lamboray, C. (2018), The use of Supermarket Scanner data in the Luxemburg Consumer Price Index. *Working papers du STATEC, Economie et Statistiques* 97,1-18.

Gini, C. (1931). On the Circular Test of Index Numbers. *Metron,* 9:9, 3-24.

Inklaar, R., Diewert, W. E. (2016). Measuring Industry Productivity and Cross-Country Convergence. *Journal of Econometrics,* 191, 426-433.

Jevons, W.S. (1865). The variation of prices and the value of the currency since 1782. *J. Statist. Soc. Lond*., 28, 294-320.

Khamis, S.H. (1972). A New System of Index Numbers for National and International Purposes. *Journal of the Royal Statistical Society Series A,* 135, 96-121.

Krsinich, F. (2014). The FEWS Index: Fixed Effects with a Window Splice – Non-Revisable Quality-Adjusted Price Indices with No Characteristic Information, *Paper presented at the meeting of the group of experts on consumer price indices (s.* 26-28). Geneva, Switzerland.

Laspeyres, E. (1871). Die Berechnung einer mittleren Waarenpreissteigerung. *Jahrbücher für Nationalökonomie und Statistik*, 16, 296—314.

Leonard, I.,Sillard, P., Varlet, G. Zoyem, J. P. (2017). Scanner data and quality adjustment. *Serie des Documents de Travail*, Working Paper No. F1704, INSEE, 1-31.

Loon, K. V., Roels, D. (2018). Integrating big data in the Belgian CPI, *Paper presented at the meeting of the group of experts on consumer price indices* (s. 8-9). Geneva, Switzerland.

Maddison, A., Rao, D.S.P. (1996). A Generalized Approach to International Comparison of Agricultural Output and Productivity, Research memorandum GD-27. *Groningen Growth and Development Centre*, Groningen, The Netherlands.

Paasche, H. (1874). Über die Preisentwicklung der letzten Jahre nach den Hamburger Borsennotirungen. *Jahrbücher für Nationalökonomie und Statistik*, 12, 168—178.

Saraiva dos Santos, P., Lidonio, F., Cardoso, C. (2012). Scanner Data Project: the experience of Statistics Portugal, *Paper presented at the Workshop on Scanner Data (s. 1-13)*, Stockholm.

Szulc, B. (1964). Indices for Multiregional Comparisons. (in Polish). *Przeglad Statystyczny,* 3, 239-254.